

LES RATES

Amb pressa, com si en allò li anés la vida, corre per la vora del passadís fregant la paret. Les seves cames són curtes, potser massa, però la velocitat que aconsegueix desenvolupar és ben bé sorprenent. No perd ni un segon del seu temps en mirar cap enrere, i amb el morro gairebé tocant el terra, es guia per aquells passadissos foscos i pudents amb total seguretat. Després de tants anys de recorre'ls amunt i avall, els coneix com la seva pròpia peül·la, i no li resulta gens difícil orientar-se per aquella amalgama de túnels i passadissos sense fi. Els seus sentits no li fallen gairebé mai, i l'olfacte extremadament desenvolupat del qual gaudeix l'ha avisat ja fa una bona estona que per allà prop s'hi amaga quelcom extraordinari. L'olor de brossa és inconfusible, i la que les seves fosses nassals han detectat sembla de molt bona qualitat. És un àpat realment extraordinari i, costi el que li costi, ha de fer-se amb ell.

A mesura que avança, un seguit de records li venen al cap. Als caus de formació li parlaven dels temps en els quals la merda de la superfície arribava fins als mateixos soterranis on ara viu confinada. Eren èpoques glorioses. Tot el món conegut, tant el de dalt com les clavegueres on ara viu, pertanyien a les rates, que eren les absolutes dominadores de l'escena mundial. Feien el que volien, i ningú ni res els gosava portar la contrària. El soterrani on avui viuen exiliades era una regió més del seu món, i no la garjola en la que s'ha convertit avui dia. El millor de tot allò, però, era la quantitat de brutícia que hi havia acumulada per tots els llocs i cantons. N'hi havia tanta, de brossa, que no calia desplaçar-se gaire estona per trobar-ne. No com ara, que tot i ser un món brut i pudent, si vol fer-se amb un bon tros de merda que li arregli el dia ha de sortir ben d'hora i vagar per multitud de passadissos feréstecs i tenebrosos. Ben al contrari que avui, però, en aquella època fins i tot regalimaven excrements per les escletxes del sostre; allò era el paradís. La brossa hi regnava per damunt de totes les coses, i les rates eren les autèntiques ames del corral. Malauradament, però, les vaques magres també van arribar. Aprofitant un moment de

debilitat, en el qual les rates es mostraven excessivament confiades del seu poder, una nova espècie invasora es va fer amb el control de tot el món. Els hàsters, fastigoses i pudents rates de pèl llis i cua curta van escampar-se per tota la superfície i, amb celeritat, es van apropiat del terreny que fins llavors les rosegadores havien dominat. Ben al contrari que aquestes, els hàsters eren animalons nets i polits. Estimaven l'exercici per sobre de qualsevol cosa i no suportaven, a diferència dels rosegadors de claveguera, la porqueria i el greixum. Per això, tant bon punt van arribar al poder després de la gran guerra que les va enfrontar, es van dedicar amb cos i ànima a netejar tots els pobles i ciutats de la merda que les rates havien escampat. Els edificis que van construir en plena voràgine raticida van ser demolits, i tot el sistema de vida que havien instaurat, basat en la brutícia i la ronya, va ser esborrat de la faç de la terra.

Ella gairebé no els ha conegut, als hàsters, ja que a les clavegueres on hi viu no se'n solen trobar. Algun cop n'ha vist algun, sí, però de molt lluny i de forma totalment difuminada. De la mateixa forma que elles a la superfície, els hàsters i les musaranyes tenen el pas prohibit al seu territori. Malgrat tot, sempre n'hi ha algun de despistat, o d'interessat, qui sap, que s'aventura a fer un petit viatge per l'inframón que ocupen les rates.

Aquestes històries que li han contat sobre el món superior li han provocat un odi terrible envers les races que l'habiten, sobretot des de que sap que elles són els culpables del seu exili forçat a les clavegueres i soterranis més foscos i tenebrosos. No és que s'hi estigui malament, no, però ella, com moltes altres rates, pensa que el món de dalt els pertany i que és allà on han de viure realment.

El món ha canviat molt d'ençà aquestes èpoques glorioses. La merda que hi havia i que elles, les rates, van promoure i escampar es va anar acabant poc a poc. Els hàsters, que ràpidament es van aliar amb les musaranyes i els ratolins, van acabar amb tot aquell paradís, i ara, d'allò, no en queda gairebé res. Només petites colònies de rates, ínfimes,

que són completament ignorades pels que les envolten. No les consideren perilloses, i lluny de marginar-les, deixen que visquin amb relativa tranquil·litat sempre i quan no es multipliquin amb excés. La majoria, però, van ser expulsades quan es va acabar la contesa bèl·lica. Malgrat tot, enlloc d'eliminar-les tal com haurien fet elles mateixes si haguessin guanyat la guerra, els hàsters van decidir exiliar les rates a un lloc on no molestessin gaire i poguessin viure amb certa comoditat. I així, d'aquesta forma, van anar a parar a les clavegueres. Un lloc obscur i petit però en el qual, afortunadament, s'hi senten prou còmodes.

Tot i això, no totes les rates van descendir a l'avèrn de les clavegueres. Algunes, més llestes que les altres, van preferir quedar-s'hi al món superior fent veure que la ideologia i el mode de vida que havien defensat fins llavors i la seva passió per la brutícia i els excrements no era més que una moda passatgera. Hàbils com les serps, les quals ja van dominar el món en uns temps ancestrals que ni les rosegadores albiren a recordar, les rates que allà dalt es van quedar es van reconvertir ràpidament en defensores incondicionals dels hàsters i les musaranyes. Aquests, massa confiats potser, van acceptar de bon grat aquesta amistat i, fins i tot, es van permetre el luxe d'incorporar alguns d'aquests rosegadors al capdavant de les seves institucions. Greu error. Moltes d'aquestes rates que ara abraçaven els valors dels hàsters i el seu mode de vida només volien salvar els seus bigotis i musells per continuar en el poder. Abominaven les costums de les rates de pel llis, i confiant en que algun dia tornessin a manar les de la seva espècie, esperaven tranquil·lament amagades entre bastidors. En el seu interior continuaven sent rates de claveguera, guardant el precís moment en el qual la brossa es comencés a acumular un altre cop a la superfície. Les rates no són gens beneïtes, no; saben perfectament que els hàsters, i sobretot les musaranyes, són despistats per naturalesa, i en un moment o altre tornaran a deixar que la merda s'acumuli al seu món sense adonar-se'n ni fer gaire cosa al respecte. Serà llavors quan elles, les veritables ames del planeta, surtin de les clavegueres

on estan recloses per reclamar allò que diuen els pertany: el món i tota la merda que en ell s'hi acumula.

Això, però, encara és lluny. Mentrestant, les rates, com la que vèiem corre tot just fa unes línies més amunt, es conformen amb la poca brossa que cau des de dalt fins a la llodriguera putrefacta on viuen. Aquesta rata, que ara per ara té un nom desconegut, roman aliena a un fet que està a punt de canviar la seva vida per sempre més. A dalt, a la superfície, un ésser de la seva mateixa espècie ha aconseguit, amb enganys, crims i adulteri moral, arribar a convertir-se en governant d'una petita regió del món occidental. És el primer cop en molts anys que una rata es fa amb el poder polític d'una comarca del primer món, i si això perdura en el temps, pot suposar que els seus congèneres deixin les tenebres on viuen des de fa anys i panys i puguin, per fi, tornar a veure la llum del dia, i de la nit...

Per aquesta raó, a pocs metres d'allà on roman la desconeguda rosegadora del principi de la narració, es duu a terme una reunió. Un conclave secret on hi assisteixen les rates més riques i privilegiades del món subterrani, i que ha estat convocat de forma urgent per analitzar la situació que a dalt s'hi acaba de produir. Així, en un cau petit i amagat de la resta de forats que formen la colònia raticida del clavegueram, dotze rates àvides de poder i fartes de romandre empresonades en aquell món subterrani, escolten les últimes instruccions de la rata que les comanda allà baix. Aquesta, que ha estat designada directament per la Rata Suprema, es dirigeix a les onze restants per donar les últimes instruccions abans que intentin l'assalt al poder central de les regions superiors.

Es troba situada tot just al damunt d'un grapat de runa. Des d'allà dalt, la perspectiva que té sobre els seus semblants és privilegiada, i pot veure, sense dificultats, cadascuna de les onze cares peludes i bigotudes que allà es reuneixen. Sembla que ha de dir algunes paraules, però de moment es manté serena i en silenci mentre es mira de fit a fit totes i cadascuna de les onze rosegadores que té al seu davant. Segura i confiada, el seu posat,

rígid i vigorós, evoca lideratge i disciplina. Després d'uns segons de vacil·lació, comença un discurs que poc a poc va pujant de to i intensitat.

-Companyes, ens trobem reunits avui en aquest cau per analitzar la situació que al món de dalt s'hi acaba de produir. Com ja sabeu, després de molts anys d'esforços, hem aconseguit tornar a col·locar la nostra venerable Líder en les esferes més altes de poder. A partir d'ara s'obre un nou camí per a nosaltres, que esperem, ens dugui al lloc on sense cap mena de dubte ens mereixem estar.

Les altres onze rates, engrescades davant d'aquest discurs triomfal, assenteixen amb el cap alhora que somriuen entre dents.

-Quin és el pla? -pregunta entusiasmada una de les rates assistents

- Bé, aquest fet representa la culminació d'un procés que vam iniciar gairebé des del primer moment en que vam ser desterrades en aquest cau infecte i putrefacte. Des de llavors, i com ja sabeu, els nostres esforços es van dedicar a infiltrar diversos elements de la nostra espècie a la superfície. Ens va costar molt, però amb l'ajuda de les poques rates que romanien allà dalt fent-se passar per rosegadores reconvertides, vam aconseguir col·locar de forma dissimulada uns quants dels nostres espècimens més llestos a dintre les administracions dels hàmmsters i de les musaranyes. Tot això, amb l'objectiu clar i precís d'arribar a controlar les diferents organitzacions que conformen el seu món i preparar el camí, tal com finalment ha succeït, per a que aquella que està destinada a guiar-nos en la nostra reconquesta pugui prendre el poder polític de tot el món superior.

Després d'aquestes paraules, el petit cau on resten reunits aquell grapat de rates es converteix en un clam. Les dotze criden embogides, felicitant-se les unes a les altres fregant-se els bigotis i les cues amb els del voltant.

- Per fi!

- Ara sabran qui mana!

- Ordre i disciplina, si senyor!

Les proclames entusiastes ressonen per tota la sala, cosa que alerta la nostra rata desconeguda, que seguint encara el rastre d'allò que ha ensumat fa hores, es troba gairebé al costat mateix del cau secret on es duu a terme la reunió. Encuriosida i sorpresa, la rata anònima s'apropa a l'emplaçament. Amb cautela, apropa el musell a l'entrada, i de seguida nota com de dintre hi surt aquell flaire extraordinari del qual duu hores seguint el rastre. A dins, però, hi ha massa rates reunides, i corre perill si alguna se n'adona de la seva presència, per la qual cosa decideix esperar darrere un petit totxo que li serveix d'amagatall. Quan allò acabi i totes les rates marxin d'allà, entrarà ràpidament per prendre aquell tresor tan preuat. Mentrestant, arraulida, escolta tot el que allà s'hi parla i decideix...

La rata que duu la veu cantant de la reunió resta dempeus en silenci. Finalment, quan totes les rosegadores callen i es calmen, continua amb el seu discurs cada cop més enèrgic a dalt de tot del turó de runa que li serveix de pedestal. Es mostra eufòrica i envalentida, i els seus gestos cada cop són més contundents

- Les musaranyes i els hàsters són tous i despistats! Es passen el dia ociosos i juganers i han descuidat el seu món un altre cop. Un món que presumia de ser idíl·lic, gairebé celestial, i que a la fi s'ha acabat convertint un altre cop en una terra abandonada. I es aquí, estimats companys, on rau la nostra oportunitat. Aprofitant aquesta distracció, la nostra Rata Suprema durà a terme un ràpid moviment de pinça i es farà amb el control de les regions confrontants a la que avui governa. Els hàsters estan massa distrets amb els problemes que ells mateixos han creat per la seva deixadesa, i quan se n'adonin, ja no podran recuperar allò que han perdut. Però aquí no s'acabarà la nostra ofensiva, companyes. Aprofitant el caos i el desordre que es formarà, la Líder sacsejarà tot el món sencer i es farà amb el domini de tota la superfície. Serà llavors, sota el nostre comandament, quan la terra tornarà a estar sembrada de merda i putrefacció. Enfosquirem el cel i sumirem al món sencer en les tenebres! Silenciarem els horribles i molestos xiscles

que aquestes rates miserables emeten i les sotmetrem a les nostres lleis i disciplina! La por i el terror les acovardiran, impedit qualsevol besllum de queixa o revolta i llavors, per fi, tornarem a manar! L'ordre, amics meus, serà imposat un altre cop, i sota el jou de les rates de claveguera, la merda tornarà a regnar a tot el món!

Mentre diu això, treu de darrere la runa una bossa negra i mig esgarrada per on regalima la brossa que a dintre s'hi acumula. Amb una gestualitat exagerada, ensenya de forma orgullosa aquesta bossa als assistents, cosa que fa embogir encara més les onze rates que resten completament fora de sí i, que enfervorides, criden proclames victorioses al seu nou cap de la superfície.

- Líder! Líder! Líder!!

De sobte, però, la rata del pedestal les fa callar. Amb un gest autoritari, es posa de quatre potes i alça la cua fermament cap amunt. És la senyal del silenci. És una teatralització gairebé perfecta, on l'energia i la força que desprenia el discurs s'apaivaguen a poc a poc. La rata es queda muda durant uns breus segons. La seva mirada queda perduda en l'infinit, meditant profundament les paraules que dirà a continuació. Amb el cap baix i el musell ajupit, es frega els bigotis amb les potes del davant. Quan comença a parlar un altre cop es mostra serena i tranquil·la, i les paraules li surten a poc a poc.

-Malgrat tot, però, no serà tan fàcil com pensem. El món de dalt ha canviat d'ençà que no hi som. Abans tot era més senzill. Les altres races rosegadores de la superfície es passaven el dia intentant trobar un tros de pa amb el que sobreviure, i les seves necessitats vitals no estaven cobertes, per la qual cosa ens va resultar molt fàcil dominar-les. Nosaltres, les millors rastrejadores que hi havia sobre la faç del món no teníem cap dificultat en aconseguir aliments i els que ens sobraven els donàvem a aquelles pobres mortes de gana que ens ho tornaven amb obediència i gratitud infinites. Avui, però, els hámsters i les musaranyes han evolucionat, i amb el progrés que han aconseguit, han dotat la seva espècie i les altres que les acompanyen amb un benestar que les fa ocioses i alhora

satisfetes, per la qual cosa entenem que no podrem dominar-les tan fàcilment si no hi fem abans alguna cosa al respecte. És per aquesta raó que hem decidit promoure la fam i la pobresa un altre cop. La nostra veritable Líder, que per fi governa una petita però poderosa regió de la superfície, ha dissenyat un pla extraordinari on la gana i la necessitat collin cada cop més les vides dels seus súbdits. Aquests, que romanen avui dia completament cecs i aliens a la veritable personalitat del seu governant electe, es veuran avocats en molt poc temps a una penúria com fa segles que no havien vist. La carestia de la vida i la fam seran cada cop més habituals, i quan això passi, estimats companys, els hàmmsters diran que si a tot el que la Rata Suprema els proposi per tal de no quedar-se en la indigència més absoluta. Suplicaran que els tregui d'aquell pou sense fons, i per aconseguir-ho acceptaran coses que ni ells mateixos havien imaginat. Només així, amb la fam i la escassetat, podrà doblegar la voluntat de les races superiors, que avui per avui, tenen encara molt a perdre i poc a guanyar.

La sala esclata en un aplaudiment ensordidor...

- Pobres ignorants. Les races de la superfície s'han deixat enganyar per l'astúcia de la nostra Líder. Han cregut veritablement que era una rata reconvertida i que havia entès el funcionament del seu món per integrar-s'hi com una més de les altres espècies que l'han dominat per massa temps. Això, però, s'ha acabat. Afortunadament, quan la Gran Rosegadora ensenyi la seva veritable cara i rebel·li al món les seves intencions, ja serà massa tard. Els hàmmsters, musaranyes i ratolins estaran tan collats per la fam, la pobresa i la merda que els envoltarà, que li suplicaran que els tregui les castanyes del foc. I tant que ho farà sí! Per què seran elles mateixes qui faran de castanyes!

Un riure generalitzat envaeix el cau, mentre les dotze rates es vanaglorien del seu maquiavèl·lic pla.

La rata anònima, mentrestant, jau amagada sense prestar massa atenció a aquelles paraules. No entén gaire cosa del que es diu, i el seu cap només es preocupa per la bossa

que ha ensenyat fa uns segons la rata de la runa i, que sense cap mena de dubte, és allò que havia olorat feia hores des del seu petit cau que li fa d'habitatge.

- Una última cosa companys. Potser la més important de totes.

Mentre diu això s'ajup un altre cop darrera del pedestal i amb les dents llargues i esgrogueïdes prem un estrany objecte que ensenya a tots els assistents. És un llibre. La rata desconeguda alça les orelles en veure'l. No ha vist mai una cosa com aquella, i des del primer moment que el veu no pot apartar-hi els seus ulls negres i esquinçats.

- Com bé deveu saber, això que tinc a les mans és un llibre. Igual com els que teniu tots vosaltres en els vostres caus. Aquest preuat objecte, tal com ho és aquí sota, ha de ser una eina prohibida per a la majoria de la població de la superfície. Quan hi pugem, hem de destinar gran part dels nostres esforços a intentar, per tots els mitjans possibles, que aquesta eina d'aprenentatge i desenvolupament no caigui en les mans de hámsters, musaranyes i ratolins. Encara us diré més, ni tan sols als nostres súbdits que conviuen aquí amb nosaltres els hem de donar aquesta oportunitat. Seria massa perillós per a la nostra supervivència, ja que qualsevol dia es podrien rebel·lar contra les nostres instruccions. Un llibre és una font de coneixement extremadament perillosa si cau en mans inapropiades i, tot i que podríem repartir desenes, centenars de milers d'exemplars amb les nostres idees i pensaments, val més no arriscar-nos. Les nostres reflexions podrien ser mal interpretades, o millor dit, interpretades i raonades amb escreix. I llavors, amics, si que hauríem begut oli. És molt millor inculcar-les la nostra ideologia de forma oral i amb tota la parafernàlia i energia que sigui possible, deixant-los entreveure només una ínfima part de la realitat. La resta, evidentment, ja els l'adornarem nosaltres mateixes. Companyes, hem de fer tot el possible per evitar una propagació excessiva no tan sols de llibres, sinó també de del coneixement en general!

L'analfabetisme, en una mesura correcta, ens és molt útil per a formar autòmats que es creguin amb escreix allò que els expliquem i inculquem en les acadèmies militars i de

formació. Gràcies a aquestes idees i les directrius que des d'aquí els hem marcat, una gran munió de rosegadores famolenques ens serveix per mantenir l'ordre que impera aquí sota i que també ho ha de fer allà dalt. Els hàsters mai, mai en la seva curta i miserable vida, han de tenir accés a cap forma de coneixement. Només han de saber allò que a nosaltres ens interessa i que és, evidentment, l'exaltació i glorificació de la nostra Rata Suprema i els seus èxits i assoliments. Ella serà, amb el pas del temps, el mirall on es miraran i es voldran sentir reflectits!

Malauradament, però, hi ha molta feina per fer. Els hàsters han desenvolupat la estranya capacitat de l'educació universal i han permès que tota la seva espècie, des de gairebé el seu naixement, aprengui a llegir i escriure. Amb això, la majoria de ciutadans han desenvolupat una rara malaltia que s'anomena esperit crític, i que és, sense cap mena de dubte, el més gran obstacle per a la nostra conquesta que hem preparat durant tant de temps. Aquest esperit crític permet raonar i pensar sobre tot el que els envolta, i pel que sabem, en els últims anys ha creat un moviment d'oposició extremadament fort que ha aconseguit paralitzar moltes de les lleis i normes del món superior que els nostres líders camuflats els han intentat col·locar. És per aquesta raó que, després de molts d'estudis fets, creiem que les lleis que volem instaurar no serien benvingudes si no les imposablem d'una forma ben diferent a la que encara, malauradament, s'està fent allà dalt. La por ha de ser la nostra gran aliada, sense cap mena de dubte, però també l'engany i la manipulació. Per a aconseguir tot això, companys, no en tenim prou amb un grapat de rates d'albelló que imposin ordre i disciplina. Necessitem més, molt més.

Però no us preocupeu amics, el Líder i els seus ajudants són conscients d'aquest problema, i ja s'han posat en marxa per eradicar aquest inconvenient logístic que impedeix la nostra victòria total. De la mateixa forma que en les forces de seguretat, empreses subministradores d'energia i préstecs, les nostres rates infiltrades també s'han integrat en l'aparell educatiu, amb l'objectiu únic de menysprear aquesta institució i fer cada cop més

que la lectura, l'escriptura i els coneixements en general siguin accessibles només per a uns quants elegits que nosaltres escollirem, naturalment. És per aquesta raó que us adverteixo: guardeu-vos bé d'ensenyar aquest i altres llibres als vostres empleats i subordinats d'aquí sota. Ells són les nostres peülles executores, la primera línia de combat, i ens serveixen i obeeixen perquè han estat entrenats així durant tota la seva existència. Si per casualitat algun d'aquestes rates soldat aconseguís fer-se amb un d'aquests llibres i aprengués a llegir-lo, la malaltia que s'apoderaria de la seva ment seria ràpidament contagiada als seus companys, arribant a convertir-se en una pandèmia global. El coneixement i el saber s'estenen amb celeritat si algú no ho frena a temps. Tal com l'experiència ens ha ensenyat, qualsevol ésser que tastés el discerniment i la raó faria tot el possible per ampliar-ho de la forma que fos, i el pitjor de tot, l'escamparia allà on anés. L'enteniment no és quelcom que cadascú es guarda per a sí mateix. Quan hom sap coses, té la imperiosa necessitat de transmetre-les als seus congèneres, i això, companyes, no ho tolerarem de cap de les maneres! Us imagineu que els nostres soldats, destinats a lluitar i morir per la seva raça, tinguessin esperit crític i no acceptessin les ordres que els manem per entendre que són contràries a la vida i la moral? Seria la nostra fi, i no ho podem permetre! El nostre llinatge ha de perdurar per a tota l'eternitat!

Les rates assistents, lluny celebrar-ho, es mostren serioses i capficades. El discurs que acaben de sentir els ha tocat la fibra. Amb gest seriós, es freguen els musells unes amb les altres amb senyal d'acomiadament. La rata pregonera també ha baixat del seu pedestal i totes juntes surten del lloc de reunió per enfilarse en processó cap als seus caus.

Per fi, la rata anònima s'ha quedat sola. Quan veu que l'última d'aquelles bestioles ha deixat el forat, surt del seu amagatall per endinsar-se a la recerca d'aquella bossa negra i esmicolada que regalimava brossall per tots els costats. Amb cautela entra a la petita sala i enumera capficada tots i cadascun dels racons que conformen aquell petit forat. Al cap

d'uns segons la seva sort es manifesta i, gairebé sense dificultat, aconsegueix trobar la rufa. Aquella rata tan parladora i que es mostrava tan enfadada amb tot i tots se l'ha deixat oblidada. Massa nervis. Amb tanta tensió acumulada és normal que se n'oblidi de les coses, pensa. De totes formes, millor per a ella. Podrà gaudir d'una bossa plena de merda sense que ningú la molesti. Les rates de claveguera són molt ambicioses, massa, i quan veuen un grapat de brossa es llancen de cap sense miraments.

De sobte, però, una cosa li crida l'atenció. Al costat mateix del lloc on roman ajupida hi veu aquell estrany objecte que fa uns minuts ensenyava aquella rata tan pesada que no parava de parlar. És el llibre. Encuriosida, se'l mira amb atenció mentre l'ensuma de dalt a baix. Els bigotis freguen amb suavitat aquella superfície llisa i polida, i quan el seu musell frega suaument uns signes que hi sobresurten, un calfred li recorre l'espina dorsal, eriçant-li tot el pel del llom immediatament. Amb les dents l'obri per qualsevol de les pàgines que el conformen, i s'adona de que està ple de signes estranys. Uns signes, però, que no li son del tot desconeguts.

Gairebé de forma immediata, un record que tenia amagat en el més profund de l'inconscient li ve a la memòria. Una reminiscència del seu pare que, quan ella era petita, sovint li contava històries de les seves peripècies de joventut, que tot sigui dit, havien sigut abundants. Tan aviat com els seus bigotis entren en contacte amb aquella olor tan particular que emet el llibre, la seva memòria evoca una d'aquelles nits on tota la família jeien arrupits al vell cau on encara viuen. El seu pare romania arreüllat al seu costat, i amb una veu molt dolça, li contava una història que li va succeir durant els seus anys d'explorador, més o menys quan la seva raça va ser exiliada a les clavegueres i les rates més joves, com el seu pare, eren utilitzades per investigar i explorar tota aquella munió de caus infectes i pudorosos. Segons recorda, li va explicar que una vegada, quan era jove, va sortir a la superfície per equivocació, seguint un rastre de brossa que el va dur als passadissos superiors de la claveguera. Un cop a dalt, amb la curiositat d'una rata jove i valenta com era

llavors, va recórrer durant set jornades els camins i carrers del món de dalt. Allà va tenir moltes experiències úniques, i per sobre de totes, una en la qual va conèixer un grapat de hámsters que estaven observant amb deteniment un estri igual al que ara té al seu davant.. Els hámsters, obviant que el seu pare era una rata de claveguera com les que les havien fet la vida impossible en temps ancestrals, el van acollir i li van ensenyar a desxifrar la multitud de signes estranys que contenien les fulles del llibre. Durant el temps en el que va conviure amb elles va aprendre a desxifrar aquelles magnífics textos, però també es va adonar que els hámsters, aquells rosegadors estafolaris que des de ben petit li havien dit que eren malèfics i els causants de tots els seus mals, eren bestioles senzilles que ni de bon tros es passaven el dia maquinant absurds plans per caçar i suprimir de forma cruel a les rates de claveguera, tal com li havien contat i recontat en les escoles de formació. Van ser unes jornades inoblidables per a la rata pare. Els textos que va aprendre a llegir parlaven de coses absolutament meravelloses i molt allunyades de tot el que li havien dit fins ara, i el món de dalt, distava molt, moltíssim, de ser aquell infern que li havien explicat. Malgrat que li hagués agradat quedar-s'hi més temps, però, havia de tornar a les clavegueres. Al cap de set dies de convivència amb aquelles rates de cua curta, va tornar de seguida al soterrani del qual provenia. Van ser poc temps, sí, però la rata que tornava ja no era la mateixa que havia sortit per error a la superfície. Alguna cosa en el seu interior havia canviat. Malauradament, un cop a les profunditats de les clavegueres, no va poder contar mai aquella experiència. El contacte amb altres espècies estava prohibida, i qualsevol rata que s'arribés a barrejar, ni que fos per uns breus segons, amb altres classes de rosegadors, estava gairebé sentenciada a una mort crua i anguniosa.

El pare sempre va procurar amagar aquella experiència a la resta dels seus congèneres. Només en la intimitat de la llar familiar es va atrevir a explicar tot allò, amb l'esperança que la petita rata que criaven ell i la seva dona en aquell fosc i minúscul cau s'impregnés de les sensacions i coneixements que ell va tenir durant el seu curt periple per

la superfície. Les seves paraules, plenes d'emoció quan parlava del món que a sobre seu s'estenia commovien la petita rata, i tot i que després va arribar a oblidar gran part d'aquells ensenyaments un cop va entrar a l'escola obligatòria de formació, un pòsit de coneixement es va allotjar, de forma irremeiable, en el més profund del seu cervell. Sentia una gran curiositat per aquell objecte estrany del que li va parlar tantes vegades el seu pare. Allà baix no n'hi havia cap ni un, i el seu genitor solia dir-li que si algun dia en tingués un a les seves mans, li ensenyaria aquells signes i el seu significat. Només així, acostumava a dir, aconseguiria la llibertat. Aquells moments de comunió, però, van quedar a poc a poc arraconats en la seva memòria, i la rata, com totes les altres de claveguera, va ser dirigida cap a l'obediència i servilisme envers els qui manaven allà baix.

Afortunadament la troballa que acaba de realitzar li ha tornat aquells records. Ha passat el temps, però de cop i volta comença a entendre el significat de totes i cadascuna de les paraules que el seu pare li contava en aquelles nits llunyanes en el temps.

És en aquell moment de comunió amb el seu passat quan pren una decisió. Amb força, prem el llibre entre les dents i, deixant la bossa de merda oblidada allà dintre, surt corrents per on ha vingut dirigint-se, amb celeritat, cap al forat on viu amb la seva mare i el seu pare...